

Đầu đề đặc biệt

Một ông bá hộ mời thầy về dạy trẻ trong nhà. Thầy giáo này rất ngạo mạn, khinh người. Nhiều Tâm (1) tìm đến chơi, chủ tâm cho thầy một bài học mất thói hợm mình.

Thầy đồ tiếp chuyện Nhiều Tâm mà mặt cứ vênh vang, vì không biết ông là ai, cứ quen ngạo mạn như ở nhiều trường hợp khác. Nhiều Tâm càng khép nép nhún nhường. Ông lễ phép xin thầy bày vẽ cho cách làm thơ. Thầy phán:

- Làm thơ có dễ đâu. Các người học kém, làm thế nào được.
- Dạ, tôi cũng đang tập, muốn xin thầy ra cho một đầu đề để vọc vạch vài câu, rồi thầy sửa chữa cho.
- Ô, đề ra cho hợp sức các ông thì ngại tìm lắm. Rồi các ông viết lách kém, lại làm người ta mất thì giờ.

Nhiều Tâm vẫn cứ khiêm tốn van nài. Thầy đồ đâm cáu:

- Lôi thôi quá! Kèo nèo mãi. Thơ cái cục cút! Đầu đề đó, làm đi.

Nhiều Tâm lễ phép:

- Dạ, thế thầy ra cho đầu đề cục cút. Vâng, tôi xin làm thử.

Ông không chậm trễ, đằng hắng một tiếng rồi ứng khẩu ngay:

Bao tử là cha mẹ ruột dòi

Thầy đồ ra bộ khuyến khích:

- Nghe cũng được, cố nghĩ câu hai đi.

Nhiều Tâm đọc tiếp, vừa đọc vừa nhìn thẳng vào thầy đồ:

*Đẻ không nên chỗ để mây trôi
Chặt chân chẳng nở thây nhằm đập
Bịt mũi mà qua đã gớm rồi
Chẳng chó bắt mèo ngồi ngửa mắt
Có tong cũng chót rước trâm môi (2)*

Mặt thầy đồ tái hẩn đi. Nhiều Tâm quay lại chỗ ông Bá hộ chủ nhà, chỉ tay đọc tiếp:

*Lăn thay cho lão ngồi câu quẹt
Chấp chứa làm chi những giống hôi*

Không ai kể tiếp đoạn sau. Chẳng rõ thầy đồ dờ khóc dờ cười, làm thế nào để che được mặt hợm đời mà cáo thoái.

- (1) Nhiêu Tâm tên thật là Đỗ Minh Tâm, hiệu Minh Giám, sinh 1840 không rõ năm mất, quê ở Vĩnh Long. Ông xuất thân ít học nên tục gọi Nhiêu Tâm. Ông có tiếng là một nhà thơ hài hước.
- (2) Câu này chưa rõ nghĩa, có lẽ dựa theo một thành ngữ địa phương, chúng tôi chưa tìm được.